

**AMALAN PENYELIAAN PENYELIDIKAN PELAJAR PASCA IJAZAH DI
UNIVERSITI TEKNOLOGI MALAYSIA**

NUR ATIKAH BINTI MUHAMMAD

UNIVERSITI TEKNOLOGI MALAYSIA

AMALAN PENYELIAAN PENYELIDIKAN PELAJAR PASCA IJAZAH DI
UNIVERSITI TEKNOLOGI MALAYSIA

NUR ATIKAH BINTI MUHAMMAD

Laporan projek ini dikemukakan
sebagai memenuhi sebahagian daripada syarat penganugerahan
Ijazah Sarjana Pendidikan (Pengurusan dan Pentadbiran)

Fakulti Pendidikan
Universiti Teknologi Malaysia

DISEMBER, 2010

Dedikasi

“Untuk abah dan umi tersayang...”

En. Muhammad Bin Hussin & Puan Che Juhar Binti Mustafa

“Untuk adik-beradik yang sentiasa memberi sokongan...”

Kak long dan abang ngah

Puan Juleadiana dan En. Mohd Fairus

“Untuk insan teristimewa yang sangat memahami...”

En. Zulhusmi Jamalus

Serta rakan-rakan yang banyak membantu saya

Ribuan terima kasih saya ucapkan...

Saya amat menghargai segala bantuan dari anda semua....

Terima kasih...

PENGHARGAAN

Terlebih dahulu, saya mengucapkan syukur kehadiran Ilahi, kerana berkat dari-NYA saya berjaya menyiapkan projek sarjana ini. Saya juga ingin merakamkan penghargaan ikhlas kepada penyelia tesis saya iaitu Dr. Hamdan Said atas bimbingan dan dorongan yang diberi sepanjang tempoh penyelidikan ini.

Tidak lupa kerjasama daripada pihak pentadbir Sekolah Pengajian Siswazah (SPS) yang telah memberi banyak maklumat tentang pelajar pasca ijazah UTM. Tidak ketinggalan juga kepada semua kawan-kawan yang telah banyak membantu saya dalam memberi sumber idea dan pendapat yang bernas, terima kasih saya ucapkan. Akhir sekali, saya mengucapkan terima kasih kepada keluarga saya kerana secara tidak langsung telah membantu saya dari segi kewangan dan sebagainya. Penghargaan ini juga ditujukan kepada semua yang terlibat dalam membantu menjayakan projek penyelidikan ini, terima kasih sekali lagi saya ucapkan.

Sekian.

ABSTRAK

Penyeliaan penyelidikan adalah satu kegiatan akademik yang dirancang dan dilaksanakan untuk meningkatkan pembelajaran dan memaksimumkan pengalaman pembelajaran pelajar di peringkat pasca ijazah. Amalan penyeliaan penyelidikan mempunyai hubungan yang rapat dengan faktor-faktor yang mempengaruhi proses penyeliaan. Apakah bentuk penyeliaan penyelidikan yang menjadi amalan di Universiti Teknologi Malaysia (UTM)? Kajian ini bertujuan untuk menilai amalan penyeliaan penyelidikan dalam kalangan pelajar pasca ijazah yang sedang mengikuti pengajian di UTM dan mengenal pasti kesan amalan penyeliaan terhadap kualiti penyelidikan yang dijalankan. Oleh yang demikian, kajian ini melibatkan sebelas prinsip amalan penyeliaan dan sebelas faktor yang mempengaruhi penyeliaan. Antara faktor-faktornya adalah seperti pentadbiran dan persekitaran kerja, budaya penyelidikan, sumber dan kemudahan, pemilihan tajuk dan program pengajian, perhubungan dan penglibatan dalam penyelidikan, bimbingan kepada pelajar, komunikasi interpersonal antara penyelia dan pelajar, maklum balas daripada penyelia, kepakaran penyelia, penulisan tesis dan pembangunan professional. Kajian dijalankan dengan menggunakan soal selidik yang diubah suai daripada *Evaluation of Postgraduate Supervision (SEPS)* yang dihasilkan oleh *Queensland University of Technology*. Data dianalisis menggunakan *Statistical Packages for Social Sciences (SPSS)* dan dapatan dilaporkan dalam bentuk statistik deskriptif dan inferensi. Dapatan kajian mendapati bahawa pelajar kurang dilibatkan dengan aktiviti jabatan dan fakulti tidak menyediakan sumber dan kemudahan yang mencukupi kepada pelajar. Namun begitu, kebanyakan pelajar amat bersetuju bahawa penyelia bijak menilai dan memantau projek akhir serta pembentangan akhir penyelidikan. Faktor hubungan dan penglibatan antara penyelia dan pelajar juga berada pada tahap yang paling tinggi. Selain itu, daripada analisis T-test dan ANOVA yang dijalankan berdasarkan enam kategori demografi, didapati bahawa terdapat dua kategori demografi sahaja yang mempunyai perbezaan paling signifikan terhadap prinsip amalan penyeliaan dan faktor yang mempengaruhi penyeliaan iaitu jenis jantina dan fakulti.

ABSTRACT

Supervision of research is an academic activity that is designed and implemented to enhance learning and maximize the learning experience of students at postgraduate level. Research supervision practices have a close relationship with the factors that influence the supervisory process. What sort of research supervision being practiced at the Universiti Teknologi Malaysia (UTM)? This study aimed to evaluate supervisory practices in research among students pursuing postgraduate studies at UTM and supervisory practices to identify the impact on the quality of research undertaken. Therefore, this study involves eleven principles and practices of supervision of eleven factors that affect supervision. Among other factors such factor is the administration and the work environment, culture, research, resources and facilities, the selection of topics and programs, communication and involvement in research, mentoring students, interpersonal communication between supervisors and students, feedback from supervisors, supervisory skills, writing thesis and professional development. The study was conducted using a questionnaire modified from the Evaluation of Postgraduate Supervision (SEPS), which is produced by the Queensland University of Technology. Data analyzed use Statistical Packages for Social Sciences (SPSS) and retrieval are reported in descriptive statistics form and inference. The findings revealed that students less involved with the activities of the department and the faculty did not provide adequate resources and facilities to students. However, most students agreed that the supervisor is wise to evaluate and monitor the final project and final presentation of the research. Factors and relationships between supervisors and student participation were also at the highest level. In addition, the T-test and ANOVA analysis conducted on six categories of demographics, it was found that there were only two demographic categories that have the most significant differences in supervisory principles and practices of supervision of the factors that influence the type of gender and faculty.

KANDUNGAN

BAB	PERKARA	HALAMAN
	BORANG PENGESAHAN STATUS TESIS	
	PENGESAHAN PENYELIA	
	HALAMAN JUDUL	
	PENGAKUAN	ii
	DEDIKASI	iii
	PENGHARGAAN	iv
	ABSTRAK	v
	KANDUNGAN	vi
	SENARAI JADUAL	x
	SENARAI RAJAH	xii
	SENARAI SIMBOL DAN SINGKATAN	xiii
	SENARAI LAMPIRAN	xiv
 BAB 1	 PENDAHULUAN	
	1.1 Pengenalan	1
	1.2 Latar Belakang Kajian	2
	1.3 Penyataan Masalah	7
	1.4 Persoalan Kajian	7
	1.5 Objektif Kajian	8
	1.6 Kepentingan Kajian	9

1.7	Skop Kajian	11
1.8	Batasan Kajian	11
1.9	Definisi Konseptual Dan Operasional	12
1.10	Kesimpulan	13

BAB 2 KAJIAN LITERATUR

2.1	Pengenalan	14
2.2	Konsep Penyeliaan	14
	2.2.1 Peranan Penyelia	16
	2.2.2 Proses Penyeliaan	17
	2.2.3 Halangan dan Masalah dalam Penyeliaan	18
2.3	Amalan Penyeliaan	21
	2.3.1 Prinsip Amalan Penyeliaan	21
2.4	Faktor yang Mempengaruhi Penyeliaan	37
2.5	Tinjauan Kajian Lepas	44
	2.5.1 Kajian Dalam Negara	45
	2.5.2 Kajian Luar Negara	46
2.6	Kesimpulan	48

BAB 3 METODOLOGI KAJIAN

3.1	Pengenalan	49
3.2	Reka Bentuk Kajian	49
3.3	Populasi Kajian	50
3.4	Instrumen Kajian	51
3.5	Kaedah Pengumpulan Data	51
3.6	Kajian Rintis	54
3.7	Kaedah Penganalisan Data	55

3.7.1	Statistik Deskriptif	55
3.7.2	Statistik Inferensi	56
3.8	Model Kajian	57
3.9	Kesimpulan	58

BAB 4 PENGANALISISAN DATA

4.1	Pengenalan	59
4.2	Analisis Bahagian A: Demografi	60
4.2.1	Taburan Mengikut Jantina	60
4.2.2	Taburan Mengikut Fakulti	60
4.2.3	Taburan Mengikut Kumpulan Etnik	61
4.2.4	Taburan Mengikut Tahap Pengajian	62
4.2.5	Taburan Mengikut Jenis Pengajian	62
4.2.6	Taburan Mengikut Bentuk Pendaftaran	63
4.3	Analisis Keseluruhan Bahagian B	64
4.4	Analisis Keseluruhan Bahagian C	65
4.5	Analisis Bahagian B: Prinsip Penyeliaan	66
4.6	Analisis Bahagian C: Faktor Penyeliaan	70
4.6.1	Pentadbiran dan Persekitaran Kerja	70
4.6.2	Budaya Penyelidikan	72
4.6.3	Sumber dan Kemudahan yang Disediakan	74
4.6.4	Pemilihan Topik dan Program Pengajian	76
4.6.5	Hubungan dan Penglibatan Penyelia-Pelajar	77
4.6.6	Bimbingan Penyelia	79
4.6.7	Komunikasi Interpersonal Penyelia	81
4.6.8	Maklum Balas Penyelia	84
4.6.9	Kepakaran Penyelia	86
4.6.10	Penulisan Tesis	88

4.6.11	Perkembangan Professional Pelajar	89
4.7	Analisis Inferensi	91
4.8	Kesimpulan	114

BAB 5 RUMUSAN DAN CADANGAN

5.1	Pengenalan	115
5.2	Rumusan dan Perbincangan	115
5.2.1	Maklumat Demografi Responden	116
5.2.2	Amalan Penyeliaan yang Dipraktikkan	118
5.2.3	Faktor yang Mempengaruhi Penyeliaan	120
5.2.4	Analisis Keseluruhan T-test dan ANOVA bagi Prinsip Amalan Penyeliaan	124
5.2.5	Analisis Keseluruhan T-test dan ANOVA bagi Faktor yang Mempengaruhi Penyeliaan	126
5.3	Cadangan	129
5.3.1	Cadangan Kepada Pelajar	129
5.3.2	Cadangan Kepada Penyelia	130
5.3.3	Cadangan Kepada Pihak Fakulti dan Universiti	131
5.3.4	Cadangan Kajian Lanjutan	132
5.4	Kesimpulan	133

SENARAI RUJUKAN	135
------------------------	-----

LAMPIRAN	140
-----------------	-----

SENARAI JADUAL

NO. JADUAL	TAJUK	HALAMAN
Jadual 3.5.1.1	Bilangan Item Soalan Soal Selidik	52
Jadual 3.5.1.2	Skala Likert: Bahagian B	53
Jadual 3.5.1.3	Skala Likert: Bahagian C	53
Jadual 4.2.1	Taburan mengikut Jantina	60
Jadual 4.2.2	Taburan mengikut Jenis Fakulti	60
Jadual 4.2.3	Taburan mengikut Kumpulan Etnik	61
Jadual 4.2.4	Taburan mengikut Tahap Pengajian	62
Jadual 4.2.5	Taburan mengikut Jenis Pengajian	62
Jadual 4.2.6	Taburan mengikut Bentuk Pendaftaran	63
Jadual 4.3.1	Analisis Keseluruhan Bahagian B: Prinsip Amalan Penyeliaan	64
Jadual 4.4.1	Analisis Keseluruhan Bahagian C: Faktor yang Mempengaruhi Penyeliaan	65
Jadual 4.5.1	Bahagian B: Analisis Prinsip Amalan Penyeliaan	66
Jadual 4.6.1	Analisis Faktor Pentadbiran dan Persekitaran Kerja	70
Jadual 4.6.2	Analisis Faktor Budaya Penyelidikan	72
Jadual 4.6.3	Analisis Faktor Sumber dan Kemudahan yang Disediakan	74
Jadual 4.6.4	Analisis Faktor Pemilihan Topik dan Program Pengajian	76
Jadual 4.6.5	Analisis Faktor Hubungan dan Penglibatan Penyelia	77
Jadual 4.6.6	Analisis Faktor Bimbingan Penyelia	79
Jadual 4.6.7	Analisis Faktor Komunikasi Interpersonal	81
Jadual 4.6.8	Analisis Faktor Maklum Balas Penyelia	84
Jadual 4.6.9	Analisis Faktor Kepakaran Penyelia	86

Jadual 4.6.10	Analisis Faktor Penulisan Tesis	88
Jadual 4.6.11	Analisis Faktor Perkembangan Professional	89
Jadual 4.7.1	Analisis T-test Prinsip Amalan mengikut Jantina	91
Jadual 4.7.2	Analisis ANOVA Prinsip Amalan mengikut Jenis Fakulti	93
Jadual 4.7.3	Analisis ANOVA Prinsip Amalan mengikut Kumpulan Etnik	95
Jadual 4.7.4	Analisis T-test Prinsip Amalan mengikut Tahap Pengajian	97
Jadual 4.7.5	Analisis ANOVA Prinsip Amalan mengikut Jenis Pengajian	99
Jadual 4.7.6	Analisis T-test Prinsip Amalan mengikut Bentuk Pendaftaran	101
Jadual 4.7.7	Analisis T-test Faktor Penyeliaan mengikut Jantina	103
Jadual 4.7.8	Analisis ANOVA Faktor Penyeliaan mengikut Jenis Fakulti	105
Jadual 4.7.9	Analisis ANOVA Faktor Penyeliaan mengikut Kumpulan Etnik	107
Jadual 4.7.10	Analisis T-test Faktor Penyeliaan mengikut Tahap Pengajian	109
Jadual 4.7.11	Analisis ANOVA Faktor Penyeliaan mengikut Jenis Pengajian	111
Jadual 4.7.12	Analisis T-test Faktor Penyeliaan mengikut Bentuk Pendaftaran	113

SENARAI RAJAH

NO.RAJAH	TAJUK	HALAMAN
Rajah 3.8.1	Model Kajian Amalan Penyeliaan	57

SENARAI SIMBOL DAN SINGKATAN

%	-	Peratus
UTM	-	Universiti Teknologi Malaysia
f	-	Frekuensi
SPSS	-	Statistical Packages for Social Sciences
ANOVA	-	Analysis of Variance
UP	-	Universiti Penyelidikan
KPTM	-	Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia
IPT	-	Institusi Pengajian Tinggi
PhD	-	Doktor Falsafah

SENARAI LAMPIRAN

LAMPIRAN	TAJUK	HALAMAN
A	Borang Soal Selidik	139
B	Jadual <i>Sample Size Krejcie and Morgan</i>	147

BAB 1

PENDAHULUAN

1.1 Pengenalan

Matlamat pendidikan Negara ialah untuk melahirkan insan yang baik melalui sistem pendidikan yang mampu menggarap dan membina potensi akal, jasmani, emosi dan rohani para pelajar dan mahasiswa secara holistik (Berita Harian, 2010). Matlamat inilah yang melandasi setiap dasar dan perancangan pendidikan yang digubal dan dilaksanakan di Malaysia. Justeru itu, dalam mencapai matlamat melahirkan modal insan yang akan mengisi keperluan untuk memajukan ekonomi negara di masa hadapan, Pendidikan bukan sahaja menekankan aspek penguasaan ilmu dan kemahiran, tetapi juga keterampilan dan keperibadian insan yang mulia.

Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia (KPTM) kini memberi peluang kepada graduan-graduan yang belum mendapat pekerjaan tetap atau pekerja-pekerja yang diberhentikan kerja untuk menyambung pengajian di peringkat ijazah lanjutan di Institusi Pengajian Tinggi Awam (IPTA) melalui Pakej Ransangan Ekonomi Kedua. Ijazah lanjutan terdiri daripada pengajian pasca ijazah di peringkat Sarjana (*Master*) dan Doktor Falsafah (*PhD*). Tujuannya adalah untuk menyediakan kepakaran modal insan yang berkualiti pada masa hadapan.

Di samping itu, institusi pengajian tinggi (IPT) awam atau swasta memberi penekanan kepada penyelidikan sebagai salah satu subjek atau mata pelajaran yang diwajibkan kepada para pelajar. Tujuannya adalah untuk memberi pengukuhan terhadap teori-teori pembelajaran yang dipelajari sepanjang pengajian. Sebagai organisasi pembelajaran, proses pengajaran dan pembelajaran adalah meliputi interaksi antara pensyarah sebagai pengajar dengan pelajar bukan sahaja secara individu tetapi dalam kelompok yang ramai. Konsep ini memfokus kepada perkembangan potensi diri para pelajar. Dalam proses tersebut, proses penyeliaan berlaku di mana proses ini melibatkan seseorang pensyarah berperanan sebagai penyelia, manakala pelajar adalah individu atau kelompok yang diselia.

Penyelidikan adalah sinonim institusi pengajian tinggi (IPT). Pengurusan dan pentadbiran universiti memberi perhatian kepada pelaksanaan sistem pengurusan penyelidikan yang lebih efektif. Sistem ini membabitkan penyediaan prasarana, sumber manusia dan dana khusus untuk urusan penyelidikan (Berita Harian, 2010). Sistem penilaian dan pemantauan dijadikan alat asas untuk memupuk dan memperkukuhkan ‘budaya penyelidikan’ dan ‘budaya akademik cemerlang’. Untuk mewujudkan budaya penyelidikan yang unggul, proses penyeliaan dijalankan dalam usaha menghasilkan suatu penyelidikan yang berkualiti, berkesan dan dapatan kajian boleh digunakan sebagai suatu bentuk inovasi dalam bidang pendidikan.

1.2 Latar Belakang Kajian

Universiti Teknologi Malaysia (UTM) telah diiktiraf sebagai sebuah universiti penyelidikan (UP) pada tanggal 10 Jun 2010. Kini, peranan UTM tidak sekadar menyediakan program akademik untuk memenuhi keperluan modal insan terutama dalam bidang teknologi dan kejuruteraan tetapi turut membantu menyediakan ekosistem intelektual yang boleh memperkayakan kreativiti dan inovasi (Berita Harian, 2010). Ini menunjukkan transformasi yang dilakukan secara

menyeluruh telah mengangkat UTM ke martabat yang lebih tinggi sehingga kepentingan UTM dirasakan oleh semua pihak.

Sebagai Universiti Penyelidikan (UP), insentif yang diwujudkan kepada UTM merupakan insentif dalam bentuk kewangan, bukan kewangan dan peluang mengadakan kerjasama strategik bersama pihak industri. Bagi insentif kewangan, sebaik sahaja sesebuah universiti diiktiraf sebagai UP, kerajaan akan menyediakan dana insentif (melebihi dari apa yang dipeolehi masa kini) berpandukan formula yang ditetapkan. Dana yang diberikan untuk tiga tahun berasaskan nilai tertentu dan dana tambahan akan diberi berdasarkan kepada prestasi UP. Dana yang diberi akan ditadbir urus oleh UP dan akan digunakan bagi tujuan perolehan alat, pelantikan staf dan sebagai insentif kepada penyelidik yang berusaha mendapatkan geran (Berita Harian, 2010).

Terdapat tiga jenis program pengajian di peringkat pasca ijazah yang ditawarkan di UTM, antaranya ialah seperti berikut:

- a. Pengajian jenis kerja kursus - Jenis pengajian siswazah yang dilakukan secara kerja kursus sepenuhnya. Lazimnya, pelajar dikehendaki menyelesaikan projek sarjana yang merupakan latihan penyelidikan atau tugas bagi memenuhi syarat kurikulum pengajian berkenaan. Bagi pelajar yang menjalani pengajian jenis ini, 3 hingga 8 jam kredit dikhususkan ke atas penyelidikan.
- b. Pengajian jenis kerja kursus dan penyelidikan - Jenis pengajian siswazah yang dilaksanakan secara gabungan sesi kuliah dan penyelidikan. Penyelidikan lazimnya dilaksanakan setelah pelajar berjaya menyelesaikan semua sesi kuliah atau kerja kursus yang telah ditetapkan dalam kurikulum program pengajian. Pelajar yang mengikuti pengajian jenis ini akan melaksanakan penyelidikan sebanyak 21 jam kredit.

- c. Pengajian jenis penyelidikan - Jenis pengajian siswazah yang dijalankan secara penyelidikan sepenuhnya mempunyai 40 jam kredit yang sememangnya fokus secara langsung kepada penyelidikan. Pelajar tidak perlu mengikuti mana-mana kerja kursus.

Bond (1991) menyatakan bahawa amalan penyeliaan penyelidikan yang berkesan adalah penting termasuklah membimbing, memotivasi dan menasihati pelajar. Ini kerana tanpa penyeliaan, pelajar tidak dapat merancang penyelidikan mereka dengan baik. Ini membuktikan peranan penyelia amat diperlukan untuk membimbing dan memberi tunjuk ajar yang berguna kepada pelajar agar mereka dapat menyiapkan penyelidikan mereka tepat pada masanya (Bond, 1991). Walau bagaimanapun, fungsi konvensional ini telah mengalami sedikit perubahan dan penyesuaian. Individu yang dibimbing oleh penyelia tidak semestinya mengikut telunjuk sahaja, mereka diberi peluang untuk menyuarakan pendapat. Minda mereka dilatih untuk mengembangkan idea dan meningkatkan daya pemikiran secara kreatif.

Kriteria yang diperlukan daripada seorang penyelia yang berwibawa, sedia mendengar, membimbing, melatih, membantu dan boleh dipercayai. Peranan penyelia ialah menyediakan kemudahan asas kepada pelajar, mengawalselia dan memantau perkembangan penyeliaan supaya pelajar dapat melakukan tugas dengan cemerlang. Mereka wajar diberi peluang untuk mengembangkan bakat dan kebolehan serta menentukan matlamat kajian, didorong bagi mencapai prestasi yang membanggakan juga menaikkan imej pelajar. Oleh yang demikian, amalan penyeliaan yang berkesan dan bersistematik akan membantu kemajuan penyelidikan pelajar khususnya dalam pengajian pasca ijazah iaitu pada peringkat Sarjana dan Doktor Falsafah (*PhD*).

Terdapat pelbagai amalan penyeliaan yang biasa dipraktikkan. Namun sejauh mana berkesan atau tidak, penyeliaan itu sebenarnya bergantung kepada penyelia dan pelajar itu sendiri. Pertemuan untuk perbincangan penyelidikan antara penyelia dan pelajar adalah salah satu amalan yang biasa dipraktikkan di mana-mana universiti.

Biasanya, penyelia akan mengaturkan masa yang sesuai untuk mengadakan perbincangan. Namun demikian, disebabkan kekangan masa dan kesibukan peribadi, dari segi penyelia mahupun pelajar, menyebabkan kurangnya proses interaksi dan perbincangan (The Moses, 1994). Oleh sebab itu, tahap amalan penyeliaan adalah rendah dan tidak menyokong disebabkan kekangan masa yang mengehadkan proses dan perkembangan penyeliaan antara kedua belah pihak.

Daripada situasi tersebut, banyak masalah yang timbul kerana para pelajar kurang pendedahan yang khusus berkaitan penyelidikan. Kedua-dua pihak hendaklah saling bekerjasama antara satu sama lain dalam menyiapkan sesuatu penyelidikan. Kerjasama ini adakalanya sangat menarik, akan tetapi ada kalanya ia menjadi terlalu sukar dan berisiko (Salmon, 1992). Menurut The Moses (1994), kajian mendapati bahawa terdapat kadar yang tinggi pelajar pasca ijazah yang gagal menyelesaikan kajian mereka dan kebanyakan alasan adalah berkaitan dengan masalah penyeliaan. Masalah penyeliaan ini sebenarnya mempengaruhi tahap motivasi pelajar. Kajian perlu dilakukan untuk melihat tahap amalan penyeliaan dalam kalangan pelajar pasca ijazah sama ada pada peringkat Ijazah Sarjana (*Master*) ataupun peringkat Ijazah Doktor Falsafah (*PhD*) di UTM.

Di samping itu, amalan penyeliaan sebenarnya dipengaruhi oleh beberapa faktor lain yang memberi kesan kepada proses penyeliaan antara penyelia dengan pelajar. Faktor-faktor tersebut bergantung kepada situasi dan persekitaran dalaman serta luaran sebelum dan semasa menjalan suatu penyelidikan. Menurut Zuber-Skerritt (1994), faktor-faktor yang mempengaruhi amalan penyeliaan yang tidak diurus dengan sempurna boleh menyebabkan isu-isu berkaitan masalah dalam penyeliaan. Antaranya seperti penyelia kurang berpengalaman, kurang komitmen atau kurang meluangkan masa untuk memberi maklum balas hasil penulisan kajian pelajar. Keadaan ini menjejaskan emosi dan mendatangkan masalah psikologi seperti kurangnya hubungan kerjasama antara pelajar dan penyelia; pelajar tidak mampu memenuhi piawaian atau kurang berkeyakinan dalam keupayaan menyelesaikan tesis dalam masa yang ditetapkan.

Faktor lain seperti kurang persefahaman ketika berkomunikasi antara penyelia dan pelajar serta pelajar kekurangan pengetahuan, kemahiran, latihan dan pengalaman dalam kaedah-kaedah kajian menyebabkan amalan penyeliaan terjejas. Aspek komunikasi dan cara berinteraksi juga merupakan salah satu faktor yang mempengaruhi penyeliaan. Dalam menyediakan penyelidikan, penyelia dan pelajar perlu saling berkomunikasi dengan baik dan jelas agar tidak berlaku konflik dan kekeliruan antara mana-mana belah pihak. Kajian ini cuba meninjau faktor-faktor yang boleh mempengaruhi tahap amalan penyeliaan antara penyelia dengan pelajar pasca ijazah di UTM.

Amalan penyeliaan bergantung kepada prinsip penyeliaan yang perlu dipatuhi. Selain itu, penyeliaan juga bergantung kepada faktor-faktor persekitaran penyelia dan pelajar. Ini menunjukkan hubungan antara amalan penyeliaan dengan faktor yang mempengaruhi proses penyeliaan sememangnya ada. Namun, tidak dapat dikenalpasti sejauh mana kedua-duanya mempunyai hubungkait. Jadi, kajian ini akan memdedahkan segala amalan penyeliaan dan faktor utama yang mempengaruhi penyeliaan. Sistem pembelajaran untuk pelajar Ijazah Sarjana (*Master*) dan pelajar Ijazah Doktor Falsafah (*PhD*) adalah bersifat kajian atau penyelidikan yang berorientasikan pemikiran secara kreatif dan global, bukan berorientasikan peperiksaan.

Hubungan antara amalan dan faktor yang mempengaruhi penyeliaan dapat dibuktikan apabila penyelia memainkan peranan dan pelajar memberi kerjasama yang sewajarnya. Penyelidikan menyumbang kepada peningkatan pengetahuan pelajar dan keseluruhan proses direka bentuk dan dipandu oleh seorang penyelia (Cryer, 2000). Pihak pelajar dan penyelia mestilah boleh menerima hubungan di antara mereka ketika melaksanakan penyelidikan. Jika tidak, masalah-masalah yang berkaitan dengan hubungan itu boleh menjejaskan kemajuan pelajar. Buckley dan Hooley (1988), membuktikan bahawa hubungan pelajar penyelia adalah amat penting untuk satu proses penyeliaan dan penyelidikan. Cryer (2000) menyatakan bahawa hanya pelajar yang sangat komited akan menyudahkan penyelidikan mereka

dengan jayanya walaupun mengalami masalah hubungan dengan penyelia yang kurang memberi kerjasama.

1.3 Pernyataan Masalah

Kajian ini bertujuan untuk menilai amalan penyeliaan penyelidikan dalam kalangan pelajar pasca ijazah di UTM. Kajian ini juga meliputi aspek yang berkaitan dengan prinsip amalan penyeliaan dan faktor-faktor yang mempengaruhi penyeliaan.

1.4 Persoalan Kajian

Persoalan kajian adalah seperti berikut:

- i. Apakah prinsip amalan penyeliaan yang dipraktikkan terhadap pelajar pasca ijazah?
- ii. Apakah bentuk penerangan yang diberikan tentang pentadbiran dan persekitaran universiti yang diberikan kepada pelajar pasca ijazah?
- iii. Apakah bentuk budaya penyelidikan yang ditonjolkan kepada pelajar pasca ijazah?
- iv. Apakah bentuk sumber dan kemudahan penyelidikan yang diberikan kepada pelajar pasca ijazah?
- v. Apakah peranan penyelia dalam pemilihan tajuk penyelidikan dan pemilihan program pengajian?
- vi. Apakah bentuk hubungan dan penglibatan yang diberikan oleh penyelia kepada pelajar pasca ijazah?

- vii. Apakah bentuk bimbingan yang diberikan oleh penyelia kepada pelajar pasca ijazah?
- viii. Apakah bentuk komunikasi interpersonal berlaku antara penyelia dan pelajar pasca ijazah?
- ix. Apakah pelajar pasca ijazah berpuas hati dengan maklum balas daripada penyelia berkaitan dengan penyelidikan mereka?
- x. Apakah pelajar pasca ijazah berpuas hati dengan kepakaran penyelia mereka berkenaan dengan penulisan tesis?
- xi. Apakah bentuk penulisan tesis yang didedahkan kepada pelajar pasca ijazah?
- xii. Apakah bentuk bantuan yang diberikan oleh penyelia dalam meningkatkan perkembangan profesional pelajar pasca ijazah?
- xiii. Apakah terdapat perbezaan amalan penyeliaan berdasarkan jantina, fakulti, kumpulan etnik, tahap pengajian, jenis pengajian dan bentuk pendaftaran?

1.5 Objektif Kajian

Kajian ini bertujuan untuk meninjau amalan penyeliaan penyelidikan dalam kalangan pelajar pasca ijazah di Universiti Teknologi Malaysia dan mengenalpasti faktor-faktor yang mempengaruhi penyeliaan. Objektif kajian ini adalah seperti berikut:

- i. Menenalpasti amalan penyeliaan yang dipraktikkan terhadap pelajar pasca ijazah.
- ii. Meninjau penerangan yang berkaitan dengan pentadbiran dan persekitaran universiti kepada pelajar pasca ijazah.
- iii. Menenalpasti budaya penyelidikan yang ditonjolkan kepada pelajar pasca ijazah.
- iv. Menenalpasti sumber dan kemudahan penyelidikan yang diberikan kepada pelajar pasca ijazah di sepanjang pengajian mereka.
- v. Menenalpasti peranan penyelia dalam pemilihan tajuk penyelidikan dan pemilihan program pengajian.

- vi. Mengenalpasti perhubungan dan penglibatan yang diberikan oleh penyelia kepada pelajar pasca ijazah.
- vii. Mengenalpasti bimbingan yang diberikan oleh penyelia kepada pelajar pasca ijazah.
- viii. Mengenalpasti komunikasi interpersonal yang berlaku antara penyelia dan pelajar pasca ijazah.
- ix. Mengenalpasti tahap kepuasan pelajar pasca ijazah terhadap maklum balas daripada penyelia berkaitan dengan penyelidikan.
- x. Mengenalpasti tahap kepuasan pelajar pasca ijazah terhadap kepakaran penyelia mereka.
- xi. Mengenalpasti bentuk penulisan tesis yang didedahkan kepada pelajar pasca ijazah.
- xii. Mengenalpasti bantuan yang diberikan oleh penyelia dalam peningkatan perkembangan profesional pelajar pasca ijazah.
- xiii. Mengenalpasti perbezaan amalan penyeliaan berdasarkan jantina, jenis fakulti, kumpulan etnik, tahap pengajian, jenis pengajian dan bentuk pendaftaran.

1.6 Kepentingan Kajian

Kajian ini memberi manfaat kepada pelajar, penyelia, fakulti dan pihak universiti. Antara kepentingan kajian ini adalah seperti berikut:

1.6.1 Kepentingan Kajian Kepada Pelajar

Kajian ini penting kepada pelajar kerana dengan dapatan kajian ini pelajar boleh mengenalpasti hak sebenar sebagai seorang pelajar semasa diselia seperti pemilihan penyelia ataupun pemilihan topik kajian yang diminati. Pelajar juga diberi peluang untuk menyuarakan ketidakpuasan hati mereka terhadap penyeliaan yang diterima. Selain itu, kajian ini dapat mendedahkan masalah yang sering dihadapi oleh pelajar semasa diselia. Di samping itu, pelajar dapat bersedia dari segi mental dan

fizikal sebelum melaksanakan penyelidikan. Dengan itu, pelajar akan lebih cenderung untuk menghasilkan penyelidikan yang lebih baik dan berkualiti.

1.6.2 Kepentingan Kajian Kepada Penyelia

Kajian ini juga memberi banyak kepentingan kepada penyelia. Ini kerana penyelia dapat memperbaiki kaedah penyeliaan yang dilaksanakan ke atas pelajar untuk meningkatkan kepuasan pelajar di samping meningkatkan lagi kualiti penyeliaan. Penyelia juga mampu memperbaiki cara penyeliaan mereka baik dari segi hubungan dengan pelajar, bimbingan, komunikasi, maklum balas dan sebagainya supaya pelajar lebih selesa ketika diselia. Selain itu, penyelia akan memastikan pelajar lebih berminat dengan aktiviti jabatan.

1.6.3 Kepentingan Kajian Kepada Pihak Fakulti dan Universiti

Kajian ini memberi peluang kepada pihak fakulti dan universiti mengenalpasti masalah sebenar penyeliaan yang dialami oleh pelajar pasca ijazah yang sedang melaksanakan penyelidikan. Kajian ini dapat menyedarkan ramai pihak betapa pentingnya penyeliaan semasa melaksanakan penyelidikan. Justeru itu, aspek yang mempunyai kelemahan perlu diperbaiki untuk mempertingkatkan lagi mutu dan kualiti penyeliaan. Pihak fakulti dan universiti juga dapat mengenalpasti keperluan pelajar terhadap sumber dan kemudahan yang disediakan. Di samping itu juga, kajian ini penting untuk dijadikan sumber rujukan dan pencetus kepada kemunculan idea-idea baru para penyelidik lain pada masa akan datang.

1.7 Skop kajian

Kajian ini tertumpu kepada amalan penyeliaan dalam kalangan pelajar pasca ijazah. Responden dipilih secara rawak mudah mengikut fakulti di UTM, Skudai. Kajian ini hanya melibatkan responden yang dipilih daripada 12 buah fakulti di UTM (tidak termasuk Fakulti Tamadun Islam, FTI). Responden kajian ini hanya melibatkan pelajar pasca ijazah yang telah menjalankan penyelidikan dan pelajar yang sedang menjalankan penyelidikan. Selain daripada itu, kajian ini juga memfokus kepada faktor-faktor yang mempengaruhi amalan penyeliaan di UTM.

Skop kajian ini adalah melibatkan faktor-faktor seperti 1) Pentadbiran dan persekitaran kerja; 2) Budaya penyelidikan; 3) Sumber dan kemudahan yang disediakan; 4) Pemilihan topik dan program pengajian; 5) Hubungan dan penglibatan penyelia; 6) Bimbingan penyelia; 7) Komunikasi interpersonal penyelia; 8) Maklum balas penyelia; 9) Kepakaran penyelia; dan 10) Penulisan tesis; dan 11) Pembangunan profesional pelajar.

1.8 Batasan Kajian

Kajian ini dilaksanakan ke atas pelajar pasca ijazah yang sedang dan telah melaksanakan penyelidikan, sama ada di peringkat ijazah sarjana (*Master*) mahupun di peringkat ijazah Doktor Falsafah (*PhD*) di Universiti Teknologi Malaysia, Skudai (UTM).

1.9 Definisi Konseptual dan Operational

Definisi istilah yang diberikan dalam bahagian ini merupakan istilah-istilah yang bersesuaian dengan konteks kajian ini sahaja.

1.9.1 Amalan Penyeliaan

Dalam konteks pendidikan, pelbagai istilah berikut digunakan untuk penyeliaan: penyeliaan pengajaran (*instructional supervision*), penyeliaan pendidikan (*educational supervision*), dan penyeliaan pelajar (*student supervision*). Definisi yang diberi oleh Glickman, Carl D., Gordon, Stephen P. & Ross-Gordon, Jovita, M. (1998), juga menekankan bahawa penyeliaan dalam konteks pendidikan adalah bertujuan mempertingkatkan keberkesanan pengajaran. Dalam kajian ini, amalan penyeliaan merujuk kepada prinsip dan faktor yang mempengaruhi penyeliaan yang mana peranan penyelia merangkumi faktor bimbingan, maklum balas, komunikasi, hubungan antara penyelia-pelajar dan sebagainya. Manakala, salah satu prinsip amalan penyeliaan memerlukan penyelia memberi semangat dan motivasi kepada pelajar agar dapat menyiapkan penyelidikan tepat pada masanya.

1.9.3 Penyelia

Menurut Kamus Dewan Bahasa dan Pustaka (2000), penyelia ditakrifkan sebagai individu yang melakukan tugas-tugas penyeliaan sama ada dalam bentuk pengawasan ataupun pemerhatian. Dalam kajian ini, penyelia merujuk kepada mereka yang terdiri daripada kakitangan akademik atau pensyarah yang diberi tanggungjawab untuk memantau, membimbing dan menyelia pelajar dalam menyiapkan tesis, disertasi atau projek sarjana muda dan projek sarjana.

19.4 Penyelidikan

Penyelidikan oleh ditakrifkan sebagai sesuatu yang melibatkan analisis sistematik untuk mencapai objektif kajian serta catatan pemerhatian yang boleh membawa kepada perkembangan generalisasi, prinsip-prinsip atau teori untuk membuat ramalan terhadap hasil dapatan kajian (Kamus Dewan, 1998). Menurut, Michael (1994) dari segi istilah penyelidikan adalah suatu susunan aktiviti pengumpulan dan analisis data yang dirancang dengan teliti untuk mendapatkan dan memperkembangkan pengetahuan. Dalam kajian ini istilah penyelidikan merujuk kepada tesis/ projek sarjana/ disertasi yang merupakan satu penulisan akademik yang dikemukakan oleh setiap pelajar pasca ijazah bagi memenuhi syarat keperluan program pengajian siswazah.

1.9.5 Pelajar Pasca Ijazah

Merujuk kepada Kamus Dewan Bahasa dan Pustaka (2000) mentakrifkan pelajar pasca ijazah adalah penuntut yang meneruskan pengajian pada peringkat yang lebih tinggi selepas menamatkan ijazah pertama. Dalam kajian ini, pelajar pasca ijazah merujuk kepada pelajar yang sedang mengikuti pengajian di peringkat Ijazah Sarjana (*Master*) atau Ijazah Doktor Falsafah (*PhD*) di Universiti Teknologi Malaysia (UTM), Skudai.

1.10 Kesimpulan

Bab ini telah membincangkan mengenai pengenalan, latar belakang masalah, pernyataan masalah, objektif kajian, persoalan kajian, kepentingan kajian, batasan kajian dan definisi istilah yang digunakan dalam kajian ini. Kajian ini juga diharap dapat membantu pihak penyelia, pelajar, fakulti dan institusi pengajian supaya tahap penyeliaan yang diterima lebih berkesan kepada pelajar pada masa akan datang.

SENARAI RUJUKAN

Buku

- Ballard, B. dan Clanchy, J. (1993). *Stepping Up to Supervision*. USA: Penn Well Publishing Co.
- Bell, J. (2005). *Doing Your Research Project*. Canada: Addison Wesley Publishing Co., Inc.
- Bond, F. (1991). *Supervision: Concept and Practice of Management*. (4th edition). USA: South-western Publishing co.
- Brown, G. & Adkins, M. (1988). *Effective Teaching in Higher Education*. London: Routledge.
- Buckley, A. D. dan Hooley, W. A. (1988). *Postgraduate Supervision Evaluation*. London: Routledge.
- Burke, R. J. dan McKeen, C. A. (1996). *Education Based On Gender*. England: Open University Press. .
- Chek Mat, S. (2001). *Penyeliaan Berkesan*. (1st edition). Selangor : Utusan Publication and Distributors Sdn.Bhd
- Clarke, R. (2000). *Highways to Postgraduate Supervision: A Compilation of Resources for Those Who Supervise Postgraduate Research Students at the University of Western Sydney, Hawkesbury*. Australia: The Staff Development Centre, UWS.
- Claxton, P. D. (1989). *How's the Thesis Going?*. Melbourne, Australia: Centre for the Study of Higher Education.
- Cooper, D.R. dan Schindler, P.S. (2001). *Business Research Methods*. (7th edition). Boston: McGraw-Hill.
- Cryer, B. (2000). *The Research Student's Guide to Success*. Buckingham: Open University Press.
- Eley. A.R. & Jennings R. (2005). *Effective Postgraduates Supervision: Improving Student/ Supervisor Relationship*. Berkshire, England: Open University Press.
- Elphinstone, L. dan Schweitzer, R. (1998). *How to get a Research Degree*. Australia: Allen& Unwin.
- Frischer, B. dan Larsson, F. (2000). *The Practice of Supervision: Making Experience Pay*. (2nd edition). Canada: Addison Wesley Publishing Co., Inc.

- Flanders, E. P. (2000). *Good Practice in Postgraduate Supervision*. Seda Paper 106, Birmingham: Seda Publications.
- Garis Panduan Standard dan Kriteria Kursus Pengajian Peringkat Pascasiswazah* (2004). Lembaga Akreditasi Negara.
- Glickman, Carl D., Gordon, Stephen P. & Ross-Gordon, Jovita, M. (1998). *Supervision of Instruction: A Developmental Approach*. (4th edition). Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Hasyim, F. (2006). *Kemahiran Berkomunikasi*. Skudai, Johor: Universiti Teknologi Malaysia.
- Hazil, A. H. (1991). “*Prinsip Asas Kurikulum dan Pengajaran*” Cetakan Pertama. Skudai, Johor: Universiti Teknologi Malaysia.
- Healey, J. F. (2007). *The Essential Of Statistics, A Tool For Social Research*. USA: Thomson Wadsworth.
- Hockey, W. (1996). *Supervising the PhD: A Guide to Success*. Buckingham, UK: The Open University Press.
- Ismail, K. (1995). *Konsep penyeliaan*. Skudai, Johor: Universiti Teknologi Malaysia.
- Kelinger, F. N. (2008). *Foundation of Behavioral Research*. Winston: Allyn & Bacon.
- Knowles, M. (1973). *The Adult Learner: A Neglected Species*. (4th edition). Houston: Gulf Pub. Co.
- Lawson, K. (2001). *The Trainer's Handbook*. San Francisco, California: Jossey-Bass/Pfeiffer.
- Lovitt, Barbara E. (2001). *Leaving the Ivory Tower: The causes and Consequences of Departure from doctoral study*. New York: Rowman& Littlefield.
- Michael, J. R. (1994). *Introduction of Education Research*. Winston: Allyn & Bacon.
- Mohamad Najib, A. G. (1999). *Penyelidikan Pendidikan*. Skudai, Johor: Universiti Teknologi Malaysia.
- Mohd. Najib, A. G. (2003). *Reka Bentuk Tinjauan Soal Selidik Pendidikan*. Skudai, Johor: Universiti Teknologi Malaysia.
- Moses, I. (1985). *Supervising Postgraduates. Green Guide No. 3*. Australia: Higher Education Research and Development Society of Australia, c/o University of South Wales.

- Power, B. dan Rothwell, W. J.(2007). *Excellence Instructor, Mastering The Delivery of Training*. (2nd edition). San Francisco: Pfeiffer.
- Pugh, D.S. dan Phillips, E.M. (2000). *How to get a PhD: A handbook for students and their supervisors*. Buckingham, England: Open University Press.
- Queensland University of Technology Postgraduate Students Association (1995). *Postgraduate Handbook*. Brisbane: QUT.
- Raymond, B. Cattell (2003). *Essential OF 16PF Assessment*. N.J: John Wiley & Sons.
- Roland, E. (1981). *Establishing effective PhD supervision*. New York: AGPS, Canberra.
- Russell, T. (1996). *Constructive and Supportive Postgraduate Supervision: A Guide for Supervisors*. Centre for the Enhancement of Learning Teaching and Scholarship: Canberra.
- Salmon, R. (1992). *A Guide for Students and Supervisors*. Australian National University: Canberra.
- Salkind, N. J. (2006). *Exploring Research*. (6th edition). United States: Pearson, Prentice Hall.
- Sekolah Pengajian Siswazah (2000). *Panduan Tugas dan Tanggungjawab Penyelia*. Skudai, Johor: Universiti Teknologi Malaysia
- Samuel, C. C. (1997). *Supervision: Quality, Diversity, and Technology*. US: The Time Mirror Higher Education Group.
- Sullivan, S. and Glanz, J. (2000). *Teaching and Supervision*. London: Sage Pub.
- Taylor, S. & Beasley, N. (2005). *A Handbook For Doctoral Supervisors*. Abingdon, Newyork: Routledge.
- Teitelbaum, D. H. (2003). *How to Write a Thesis*. Canada: Thomson Arco.
- Thordike, R.L. (1997). *Measurement and Evaluation in Psychological and Education*. (6th edition). New Jersey: Prentice Hall.
- Wilson, K. A. (2007). *Asking Question: Data Collection and Analysis*. San Franciso: Pfeiffer.
- Wilkinson, D. (2005). *The Essential Guide for Postgraduates Study*. Great Britain: Sage Publications.
- Wisker, G. (2007). *The Postgraduate Research Handbook: Succeed with Your Master and PhD*, (2nd edition). New York: Palgrave Macmillan.
- Zemke, Z. (2001). *The Psychology of Personal Constructs*. New Jersey: Prentice Hall.

Zuber-Skerritt, O. dan Ryan, Y. (1994). *Quality in Postgraduate Education*. London: Kogan Page.

Jurnal

Anderson. C. K. dan McLaughlin. P. (2006). Mastering the Dissertation: Lecturers' Representations of the Purposes and Processes of Master's Level Dissertation Supervision. *Studies in Higher Education*. 31(2): 20.

Armstrong. S. J. (2004). The Impact of Supervisors' Cognitive Styles on the Quality of Research Supervision in Management Education. *British Journal of Educational Psychology*. 74(4): 18.

Bell. C. (2005). Managing Learners' Expectation, Developing Learner-Centered Approaches. *Development And Learning In Organizations*. 19(1): 12.

Krejcie. R.V. dan Morgan. D. W. (1970). Determining Sample Size For Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(9): 607-610.

Pearson. M. dan Kayrooz. C. (2004). Enabling Critical Reflection on Research Supervisory Practice. *International Journal for Academic Development*. 9(1): 18.

Tesis

Goh Wei Siang (2002). *Persepsi Pekerja terhadap Ciri-ciri dan Pola Penyeliaan: WPM Technology Sdn.Bhd., Senai*. Sarjana,Universiti Teknologi Malaysia, Skudai.

Rokiah Abdul Aziz (2002). *Persepsi Guru Pelatih terhadap Bimbingan Penyelia Bersekutu*. Sarjana,Universiti Teknologi Malaysia, Skudai.

Keratan Akbar

Ibrahim Kamoo (2010, Februari 23). Universiti Penyelidikan (UP) Mampu Peningkat Pembangunan Negara, Malaysia. *Berita Harian*. p. 12-13.

Kamus

Kamus Dewan (2000). Kamus Dewan. (4th edition). Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Laman Web

- James, R. and Baldwin, G. (1999, September 2). Eleven Practices of Effective Postgraduates Supervisors. Melbourne: University of Melbourne. Retrieve September 7, 2010, from <http://www.cshe.unimelb.edu.au/pdfs/11practices.pdf>
- Mason, G. dan Roger, B. (2009, Mac 13). Using a Blended Approach to Facilitate Postgraduate Supervision. Retrieve July 18, 2010, from [http://www.Using a Blended Approach to Facilitate Postgraduate Supervision \(EJ857329\)](http://www.Using a Blended Approach to Facilitate Postgraduate Supervision (EJ857329))
- Queensland University of Technology postgraduates Supervision Evaluation Project Team (1995, September 20). *Tracking Postgraduates Supervision*. Brisbane: QUT. Retrieve September 26, 2010, from <http://www.rcs.qut.edu.au/pdf/candidature/supervisors/tracking supervision.pdf>
- Repak, N. (2002, May19). Professor/ Grad Relationships: Maximizing the Mentoring Potential. Retrieve on September 24, 2010, from http:// gradresources.org/articles/ prof_grad.shtml.
- Soliman, R. (1999, September 8). Post Graduates Supervision. Retrieve September 10, 2009, from <http://www.une.edu.au/tlc/staff/publications/postgraduates.pdf>.
- The University of Exeter, The Queen's Drive, Exeter, Devon, UK (2008, April 4). Handbook for PhD/MPhil Students. Retrieve on July 18, 2010, from http://biosciences.exeter.ac.uk/postgraduate/phd_handbook/researchprog.php